OPLEGNOTITIE VAN DE GRIFFIE BIJ AGENDAPUNT KADERS AFVALBELEID

Beste fractievoorzitters en leden van de commissie Ruimte,

Graag vraag ik jullie aandacht voor het volgende.

Voor de vergadercyclus van maart heeft het college het onderwerp "Kaders afvalbeleid" geagendeerd. Met dit voorstel vraagt het college de raad akkoord te gaan met de geformuleerde kaders. Het college geeft aan na vaststelling van deze kaders door de raad, met een "Uitwerkingsplan" te komen. Dit ter informatie voor de raad. Ter informatie, omdat men aangeeft dat dit past binnen het principe: de raad gaat in zijn kaderstellende rol over het "wat", het college gaat over het "hoe". Tenslotte zou men nog naar de raad komen met een voorstel voor de financiële afhechting van het uitvoeringplan.

Vanuit de griffie wil ik jullie duiden dat wij van mening zijn dat de raad in deze stappen niet voldoende zijn rol kan nemen als kader stellend en volks vertegenwoordigend orgaan.

Kaders stellen voor beleid gaat verder dan akkoord gaan met algemene uitgangspunten en een stip op de horizon. Een raadsvoorstel moet de raad voldoende houvast bieden om een goed politiek debat te voeren en te kunnen besluiten op basis van zorgvuldigheid, een goede belangenafweging en een deugdelijke motivering. Daar is een overzicht van benodigde middelen en de verwachte (financiële, maatschappelijke, personele, juridische) consequenties/neveneffecten voor nodig. Om de gemeenteraad van extra argumentatie en onderbouwing te voorzien zal er een overzicht moeten zijn van de argumenten (pro/contra) en eventuele alternatieven.

Deze onderdelen ontbreken in het voorstel. Die zijn wel aan de raad gepresenteerd in de beeldvormingsbijeenkomst van 12 december 2018. Daarin zijn de uitkomsten van onderzochte scenario's besproken en zijn instrumenten, effecten en kosten van verschillende varianten geschetst. (*Als bijlagen bij deze notitie zijn deze documenten voor jullie nog bijgevoegd.)*

Met de voorgestelde kaders wordt voorgesorteerd op een daarbij passend scenario ("uitvoeringsplan"). De directe koppeling met deze scenario's wordt in het voorliggend raadsvoorstel niet gemaakt. In de door het college voorgestelde procedure zou het aan het college zijn om met deze door de raad geaccordeerde algemene kaders zelf te besluiten over de daarbij passende (combinatie van) scenario's, zijnde het daarbij passende beleid.

Naar onze overtuiging valt het debat en de besluitvorming over scenario's/opties voor beleid wel degelijk nog onder het "wat" en daarmee binnen de kaderstellende rol van de raad. Om ook de volks vertegenwoordigende rol te kunnen invullen dient het politieke debat hierover in de openbare raadzaal plaats te vinden. Pas na besluitvorming hierover door de raad is het aan het college om de uitvoering daarvan ter hand te nemen en begint de fase van het "hoe".

De voorgestelde procedure van het college lijkt ons ook niet efficiënt. Als er pas en slechts bespreking plaatsvindt aangaande de financiële afhechting van het ter kennisname gebrachte beleid, en op dat moment pas zou blijken dat de raad daarmee niet (geheel) akkoord is, verschuift op dat moment de discussie terug naar de beleidsrichting en leidt dat tot vertraging in het traject en extra werk voor alle partijen.
Bovendien: nieuw beleid zal zijn weerslag moeten krijgen in een nieuw vast te stellen Verordening Afvalbeleid. Dat ligt in de wettelijke bevoegdheid van de raad (Wet Milieubeheer art. 10.23). De inhoud van deze verordening zal gebaseerd moeten zijn op door de raad vastgesteld beleid. Ook hier zal inefficiëntie optreden als dan pas de over inhoud van het beleid door de raad gediscussieerd kan worden.

Advies.
Als hoogste bestuursorgaan kan de raad zelf bepalen in hoeverre hij een en ander naar zich toe wil trekken en hoe actief hij zich wil opstellen in alle fasen van het beleidsvormingsproces.
Vanuit de griffie adviseren wij jullie actief rol en positie in te nemen met gebruikmaking van de instrumenten die de raad ter beschikking staan.
De raad kan het college vragen terug te komen met een verder uitgewerkt raadsvoorstel dat voldoet aan de voorwaarden zoals hiervoor geschetst. In feite komt dan het “uitvoeringsplan” niet ter kennisname maar ter besluitvorming naar de raad. Overigens zou een titel “beleidsplan” beter de lading dekken dan “uitvoeringsplan”.
Dat kan bij amendement op het voorliggende voorstel of met een motie.

Alternatief is op het onderhavig voorstel niet te amenderen en ook niet te besluiten maar het vanuit de commissie naar het college terug te brengen, in combinatie met het verzoek met een integraal voorstel naar de raad terug te komen.

Daarmee komt de raad in de kaderstellende rol: op hoofdlijnen het beleid vaststellen door gefundeerd de grenzen aan te geven waarbinnen de bevoegdheden van het college mogen worden uitgevoerd.

Tot zo ver, voor verdere vragen of hulp staan we jullie graag terzijde.

Vriendelijke groet,
Marijke Walhout
Griffier

Bijlagen: sheets beeldvormings bijeenkomst afvalbeleid 12 -12-2018

Afvalbeleid Lansingerland

Minder restafval

Samenstelling gewicht

Samenstelling volume

GEMEENTE Lansingerland

Aanleiding + Ontwikkelingen

Aanleiding nieuw kader + Afvalbeleid:
Landelijke doelstelling VANG: 2020 nog maar 100 kg restafval per inwoner
Landelijke doelstelling VANG: 2025 30 kg restafval per inwoner

Resultaat op dit moment: 206 kilogram restafval per inwoner
Na invoering maatregelen 2019: 187 kilogram per inwoner per jaar
(ondergronds + GFT bij de hoogbouw)

Recente ontwikkelingen:

- Rekenkameronderzoek → te laag ambitieniveau
- Stijging verbrandingsbelasting op restafval 2019. Van € 13,21 naar € 32,12 per ton restafval (+/- € 208.000/jaar)
- Scenario-onderzoek uitgevoerd

Scenario onderzoek

Scenario onderzoek: Afvaldriehoek

Reductie restafval
- Lukt met alle scenario's

Verwacht effect op kosten
- Extra afvalscheiding leidt tot daling gemeentelijke kosten

Verwacht effect op service → subjectief
- PMD-zak -> PMD-container
- Restafvalcontainer frequentie aanpassen
- Alles in één container
- Eigen restafvalcontainer aan huis versus brengen naar ondergrondse container
- Financieel beloond worden voor goede scheiding versus iedereen betaalt hetzelfde

Scenario onderzoek

Scenario onderzoek:

Opzet
- Landelijke benchmark en ervaringen
- Aansluitend bij lokale situatie
- Rekenmodel met kentallen
- Doorrekening en analyse
- Rapportage

Uitgangspunten
- Lokale bebouwingstypen
- Belangrijkste stromen (GFT, papier, PMD, restafval)
- Kosten hele verwijderingsketen
- Situatie 2017 als referentie
- Benodigde flankerende maatregelen (handhaving, reiniging, communicatie)

Scenario onderzoek

indicator		referentie 2017	optimalisatie 2019 *	nascheiden PMD uit restafval **	verlaging inzamelfrequentie *	omgekeerd inzamelen *	DIFTAR (tarief op restafval) *	omgekeerd + DIFTAR (tarief op restafval) *
Kg's restafval en scheidingspercentage								
	hoeveelheid restafval (kg/inw/jr)	206	187	174	162	150	104	93
	scheidingspercentage	53%	57%	60%	63%	66%	72%	75%
Kosten								
	eenmalige (invoerings)kosten (afgerond op € 10 k) ***			€ 20.000	€ 30.000	€ 600.000	€ 350.000	€ 790.000

*	Bij ongewijzigd beleid en inclusief stijging verbrandingsbelasting per 1-1-2019 tot € 31,39 per ton restafval.
**	Afhankelijk van beschikbare capaciteit en contractvorming met installatie in de regio die restafval van Lansingerland accepteert.
***	Eenmalige kosten voor invoering inzamelsystematiek na doorvoering optimalisatiemaatregelen 2018-2019 (investering € 700.000).

Thema's

Vijf thema's:

- Reductie hoeveelheid restafval
- Kwantiteit versus kwaliteit van de grondstoffen
- Tijdpad invoering nieuw beleid
- Flexibiliteit binnen het beleid met oog op de toekomst
- Kosten van afvalinzameling en – verwerking voor de gemeente/inwoners

Thema’s

Sub thema's:

- Beleving van de service
- Participatie
- Aandacht voor specifieke groepen

Proces richting kaders + uitvoering

December 2018 → Beeldvormende Avond Raad

December / Januari 2019 → Uitwerken kaders

Februari 2019 → Collegebesluit over kaders

Februari / Maart 2019 → Bespreking Commissie Ruimte

Maart / April 2019 → Besluitvorming Raad

Na besluitvorming → Uitwerken Uitvoeringsplan

Vragen?

“Samen op weg naar minder restafval!”

GEMEENTE Lansingerland

Stantec

Managementsamenvatting Scenario-onderzoek

Minder restafval: maar hoe?

Meer scheiden

- Door bewoners
- Door technische installatie(s) (nascheiding PMD)

Bewoners stimuleren?

- Goede service op grondstoffen
- Prikkel op restafval
  1. Service verlagen
  2. Tarief op restafval

Maatwerk

- Specifieke groepen (minder mobiel, medisch afval, luiers)
- Aanvullende maatregelen (communicatie, educatie, handhaving)

Scenario onderzoek:

Opzet

1. Landelijke benchmark en ervaringen
2. Aansluitend bij lokale situatie
3. Rekenmodel met kentallen
4. Doorrekening en analyse
5. Rapportage

Afvaldriehoek als basis

Uitgangspunten onderzoek

1. Lokale bebouwingstypen
2. Belangrijkste stromen (GFT, papier, PMD, restafval)
3. Kosten hele verwijderingsketen
4. Situatie 2017 als referentie
5. Benodigde flankerende maatregelen (handhaving, reiniging, communicatie)

Scenario's

- Referentiescenario (2017: inclusief stijging verbrandingsbelasting)
- Optimalisatie (2019) → Reeds ingezet

Inwoners stimuleren tot scheiden -> prikkel op restafval

- Verlagen inzamelfrequentie grijze minicontainer
- Omgekeerd inzamelen: restafval wegbrengen, minicontainer voor PMD aan huis
- Diftar - tarief op restafval per aanbieding
- Combinatie omgekeerd inzamelen met Diftar (tarief op restafval)

Technische oplossing

- Nascheiding PMD: PMD gaat bij restafval en wordt machinaal gescheiden, overige fracties zoals papier, GFT, glas en textiel blijven brongescheiden in aparte containers

Scenario onderzoek - resultaten

indicator		referentie 2017	optimalisatie 2019 *	nascheiden PMD uit restafval **	verlaging inzamelfrequentie *	omgekeerd inzamelen *	DIFTAR (tarief op restafval) *	omgekeerd + DIFTAR (tarief op restafval) *
Kg's restafval en scheidingspercentage								
	hoeveelheid restafval (kg/inw/jr)	206	187	174	162	150	104	93
	scheidingspercentage	53%	57%	60%	63%	66%	72%	75%
Kosten								
	eenmalige (invoerings)kosten (afgerond op € 10 k) ***			€ 20.000	€ 30.000	€ 600.000	€ 350.000	€ 790.000
*	Bij ongewijzigd beleid en inclusief stijging verbrandingsbelasting per 1-1-2019 tot € 31,39 per ton restafval.							
**	Afhankelijk van beschikbare capaciteit en contractvorming met installatie in de regio die restafval van Lansingerland accepteert.							
***	Eenmalige kosten voor invoering inzamelsystematiek na doorvoering optimalisatiemaatregelen 2018-2019 (investering € 700.000).							

Scenario-onderzoek Gemeente Lansingerland

Bijlage 1: Uitwerking per scenario

Stantec

Referentiescenario 2017 - ongewijzigd

Wat verandert er?

- Inzamelsysteem: niets
- Kosten verbranding restafval: + € 18,18 per ton (1-1-2019)

Effecten

- Kg restafval: blijft >200 kg per inwoner per jaar
- Kosten: stijging met +/- € 10,- per huishouden
- Investering: nvt

Scenario: Optimalisatie 2019

Gelijke service en middelen voor hoog- en laagbouw

Wat verandert er?

- Ondergrondse containers restafval bij hoogbouw
- GFT-zuilen bij hoogbouw
- Gratis GFT-keukenbakje
- Maatwerk: medisch afval
- Aanvullend: voortzetting communicatiecampagne

Effecten

- Kg restafval: van 206 naar 187 kg per inwoner per jaar
- Kosten: stijging met +/- € 13,- per huishouden (incl. stijging verbrandingsbelasting)
- Investering: circa € 700.000,- (reeds opgenomen in begroting)

Scenario:
Nascheiding PMD*

Wat verandert er?

- Stoppen met gescheiden PMD-inzameling (zakken, milieuparkjes)
- PMD bij restafval (frequentie 1x per 2 weken)
- Nascheiding PMD uit restafval
- Maatwerk: -
- Aanvullend: communicatie (overige fracties moet men wel blijven scheiden aan de bron)

Effecten

- Kg restafval: van 206 naar 174 kg per inwoner per jaar
- Kosten: daling met +/- € 14,-** per huishouden (incl. stijging verbrandingsbelasting)
- Eenmalige kosten: € 20.000,-

* Er is op dit moment geen capaciteit voor het restafval van Lansingerland bij onze contractpartner voor de verwerking van restafval AVR

** Kosten nascheiding per ton restafval nog onzeker

Scenario:
Verlagen inzamelfrequentie restafval
(grijze minicontainer)

Wat verandert er?

- Inzamelfrequentie restafval minicontainer van 1x per 2 weken naar 1x per 4 weken
- Maatwerk: medisch afval, luierafval, 140 liter -> 240 liter
- Aanvullend: communicatie, handhavingsaanpak overvolle bakken, bijplaatsing/dumping
- Te onderzoeken: maximum aantal aanbiedingen in ondergrondse container tbv het creëren van gelijke service bij hoog- en laagbouw

Effecten

- Kg restafval: van 206 naar 162 kg per inwoner per jaar
- Kosten: daling van +/- € 2,- per huishouden (incl. stijging verbrandingsbelasting)
- Eenmalige kosten: € 30.000,-

Scenario:
Omgekeerd inzamelen

Wat verandert er?

- Restafval wegbrengen naar ondergrondse container
- Per +/- 100 huishoudens één ondergrondse container
- Grijze restafvalcontainer wordt PMD-container (1x per 2 weken ledigen)
- PMD-zakken verdwijnen uit straatbeeld
- Maatwerk: medisch afval, minder-validen, luierafval
- Aanvullend: communicatie, handhavingsaanpak bijplaatsing, controle kwaliteit PMD

Effecten

- Kg restafval: van 206 naar 150 kg per inwoner per jaar
- Kosten: daling van +/- € 6,- per huishouden (incl. stijging verbrandingsbelasting)
- Eenmalige kosten: € 600.000,-

Scenario:
Diftar - Tarief op restafval

Wat verandert er?

- Lager vast tarief + betalen per aanbieding
  (minicontainer, restafvalzak in ondergrondse container)
- Administratie inregelen rekening houdend met AVG
- Maatwerk: medisch afval, luierafval
- Aanvullend: communicatie, handhavingsaanpak bijplaatsing/dumping, controle kwaliteit grondstoffen

Effecten

- Kg restafval: van 206 naar 104 kg per inwoner per jaar
- Kosten: gemiddelde daling van +/- € 6,- per huishouden (incl. stijging verbrandingsbelasting)
- Eenmalige kosten: € 350.000,-

Scenario:
Omgekeerd inzamelen + Diftar - tarief op rest

Wat verandert er?

- Restafval wegbrengen naar ondergrondse container
- Per 100 huishoudens één container
- Grijze restafvalbak wordt PMD-container (1x per 2 weken)
- Betalen per aanbieding (minicontainer, restafvalzak in ondergrondse container)
- Maatwerk: medisch en luierafval, minder-validen
- Aanvullend: communicatie, handhavingsaanpak bijplaatsing/dumping, controle kwaliteit PMD

Effecten

- Kg restafval: van 206 naar 93 kg per inwoner per jaar
- Kosten: gemiddelde daling van +/- € 14,- per huishouden (incl. stijging verbrandingsbelasting)
- Eenmalige kosten: circa € 790.000,-